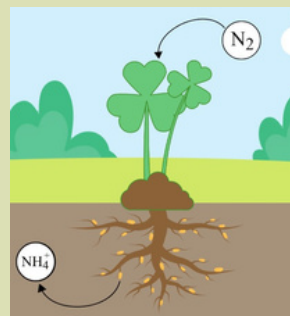

Stikstoffixatie

Grasland neemt vaak een behoorlijk areaal in op een (melk)veebedrijf en blijft een zeer belangrijke eiwitbron in de veevoeding. Om een goede en kwalitatieve opbrengst te behouden is een kritische blik op de bestaande graszodes vereist. Een minderwaardige zodekwaliteit en teeltrotatie kunnen dan ook argumenten zijn om de graszode te vernietigen (= scheuren) en her in te zaaien met grasklaver of een andere teelt.

Voorwaarden

- De klaver moet voldoende ontwikkeld zijn.
- De bacteriën moeten aanwezig zijn. In België is dit meestal geen probleem.
- De bodem moet minder stikstof bevatten dan de planten nodig hebben. Stikstofconcurrentie is noodzakelijk.
- De bodem heeft een goede waterhuishouding.

Voordeel

1 ton droge stof rode klaver haalt 40 kg stikstof uit de lucht. Evenveel witte klaver haalt 50 kg stikstof uit de lucht. Stel je produceert jaarlijks 10 ton droge stof met gemiddelde 40%* klaver. Dan levert rode klaver 160 kg 'gratis' stikstof en witte klaver 200 kg.

$$10 \text{ ton DS} \times 40\% \times 40 \text{ kg N/ton DS} = 160 \text{ kg N}$$

$$10 \text{ ton DS} \times 40\% \times 50 \text{ kg N/ton DS} = 200 \text{ kg N}$$

*Rond mei 20% klaver en tegen augustus 60% of meer.

Geef je kunstmeststrooier vakantie

Bij hogere temperaturen worden de bacteriën in de wortelknobbels actief. Eens de eerste 2 snedes gepasseerd zijn ben je klaar met stikstof-kunstmest.

Bij een overvloed aan stikstof zal er geen stikstoffixatie plaatsvinden. Je kan tot 100 à 200 kg/ha ammoniumnitraat besparen ten opzichte van gras. Hiervoor moet er 20-40% klaver aanwezig zijn.

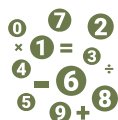
Te veel stikstof bevoordeelt het gras waardoor klaver meer concurrentie krijgt.

Vergeet de andere behoeften niet

- Klaver heeft graag een hogere pH.
 - Bij het volgen van het bemestingsadvies is het daarom belangrijk dat je mikt op de bovenkant van de streefzone.
 - Kalk combineer je best niet met andere meststoffen. Als je dit toch doet kan stikstof vervluchtigen of fosfaat neerslaan
- Voor fosfaat en zwavel heeft grasklaver gelijkaardige behoefte als gras.
- Klaver heeft een hoge kaliumbehoefte.
 - De geadviseerde dosis kan oplopen tot 400 kg/ha K2O

Via bodemstalen weet je welke bemesting je bodem nodig heeft voor een optimale opbrengst

Bemestingsvoorbeeld

Klaver neemt, net zoals gras, mineralen vlot op. Voor sommige elementen, zoals kalium, is het daarom beter om gefractioneerd te bemesten. Ook zwavel is belangrijk voor de groei en eiwitvorming van grasklaver. De beschikbare stikstof uit dierlijke mest komt niet direct vrij.

De volgende regel geldt hier: 60% is beschikbaar voor de eerst volgende snede, 20% voor de tweede en 10% in de 2 sneden die daarop volgen.

Hieronder zijn bemestingsvoorbeelden voor enkel gras en grasklaver. De tabellen geven de eenheden werkzaam stikstof en K₂O per snede weer.

Grasklaver

- Snede 1
 - 20 m³ RDM
 - 250 kg KAS
- Snede 2
 - 15 m³ RDM
 - 100 kg ammoniaknitraat (27%)
 - 120 kg chloorpotas (40%)
- Snede 3
 - 200 kg chloorpotas (40%)
- Snede 4
 - 150 kg chloorpotas (40%)

Enkel gras

- Snede 1
 - 20 m³ RDM
 - 250 kg KAS
- Snede 2
 - 15 m³ RDM
 - 260 kg ammoniaknitraat (27%)
 - 250 kg chloorpotas (40%)
- Snede 3
 - 120 kg ammoniaknitraat (27%)
- Snede 4
 - 150 kg chloorpotas (40%)
- Snede 5
 - 100 kg ammoniaknitraat (27%)

Werkzame stikstof

	1e snede	2e snede	3e snede	4e snede	5e snede	Totaal
Dierlijke mest	32	10,8 24,3	5,4 8,1	5,4 4,1	4,1	94,2
Kunstmest	67	27				94
Totaal per snede	99	62,1	13,5	9,5	4,1	

Werkzame stikstof

	1e snede	2e snede	3e snede	4e snede	5e snede	Totaal
Dierlijke mest	32	10,8 24,3	5,4 8,1	5,4 4,1	4,1	94,2
Kunstmest	67	70,2	32		27	196,2
Totaal per snede	99	105,3	45,5	9,5	31,1	

Kalium

	1e snede	2e snede	3e snede	4e snede	5e snede	Totaal
Dierlijke mest	96	72				168
Kunstmest		48	80	60		188
Totaal per snede	96	120	80	60		

Kalium

	1e snede	2e snede	3e snede	4e snede	5e snede	Totaal
Dierlijke mest	96	72				168
Kunstmest		100		60		160
Totaal per snede	96	172		60		

Meer informatie

Meer informatie rond de bemesting en teelt van grasklaver vindt u terug in onderstaande links:

- [10 geboden voor grasklaver \(B3W\)](#)
- [Help mij grasklaver doet het niet \(B3W\)](#)
- [Optimaliseren van eiwit uit grasland deel 2 \(EKOPI\)](#)
- [Praktijkfiche optimaliseren van eiwit uit grasland \(EKOPI\)](#)
- [Teeltfiche grasklaver \(LCV\)](#)
- [Het handboek grasklaver \(Louis Bolk instituut\)](#)